

Hulp bij het plannen van je reis

Planning van je reis

De volgende planningen zijn aanbevolen voor reizigers die krap in hun tijd zitten. Ideaal is dit niet, maar met een goede voorbereiding kun je toch veel zien in weinig tijd.

1. Toronto

Een beetje zoals New York en 'echt Amerikaans': Toronto is de vierde grootste stad van Noord-Amerika en heeft een skyline die kan wedijveren met die aan de zuidkant van de grens. Op straat lopen mensen uit alle uithoeken van de wereld. Dat is ook te merken aan

Cultuurtip

Natuurtip

De hoofdstukken in deze gids

1. **Toronto:** zie blz. 105.
2. **Ontario:** zie blz. 139.
3. **Montréal en omgeving:** zie blz. 231.
4. **Québec:** zie blz. 271.
5. **New Brunswick en Prince Edward Island:** zie blz. 327.
6. **Nova Scotia:** zie blz. 371.
7. **Newfoundland en Labrador, Nunavut:** zie blz. 441.

het culinaire aanbod: alle wereldkeukens zijn hier vertegenwoordigd. Daarmee houden de overeenkomsten met de Big Apple echter op. Toronto voelt eerder als een dorp, of beter, als een grote hoeveelheid dorpjes, dan als een metropool. De sfeer is er ondanks de grootstedelijke hectiek heel menselijk, zeker in de vele woonwijken – *neighbourhoods* – van de stad, waarin de samenhang sterk is en het *small town*-gevoel de drukte van de stad doet vergeten. Het culturele aanbod – zowel low- als highbrow – is dan wel weer van kosmopolitisch niveau: Toronto heeft na New York de grootste theater- en musicalscene van Noord-Amerika.

Downtown Toronto

Goed om te weten: een auto heb je in Toronto niet nodig. De meeste bezienswaardigheden zijn te voet bereikbaar of met de in hoefjizervorm door Down- en Midtown Toronto rijdende metro. Verdwalen zul je in elk geval niet: Downtown Toronto is een parallel aan Lake Ontario staande rechthoek met straten in een schaakbordpatroon. De hoofdverkeersader is Yonge Street, die Toronto's straatnetwerk verdeelt in East en West. Voor een eerste oriëntatie is de CN Tower zeer geschikt, de skyline is het mooist vanaf de Toronto Islands. Naast de voor de hand liggende hoogtepunten zou ook een musicalavond in het Royal Alexandra of het Princess of Wales Theatre op het programma moeten staan, en/of een ijshockeywedstrijd in het Air Canada Centre – het lokale team heet Toronto Maple Leafs.

Tijdschema

Toronto:

2-3 dagen

2. Ontario

Met een oppervlakte van meer dan 1 miljoen km² is Ontario groter dan Frankrijk en Spanje samen. Met een hoogte en breedte van 1700 km reikt de provincie in het noorden tot aan de habitat van de ijsberen in de James Bay

en in het zuiden tot Point Pelee, op dezelfde hoogte als Noord-Californië. Ontario heeft (bijna) alles: enorme binnenzeeën met heerlijke zandstranden, kosmopolitische wereldsteden en het 'donderende water' van de Niagara Falls in het landelijke zuiden en eindeloze weidsheid met bossen, meren en wilde dieren in het noorden. Voorbij de lijn Ottawa-Toronto verandert het landschap in dat van het Canada uit de reisfolders en wordt het bevolkingsdichtheidscijfer meestal uitgedrukt met slechts decimalen. Wouden en nog meer wouden, hier en daar een meer met een water-vliegtuigje erop en veel kale rotsen: het Canadian Shield. Wie op zoek is naar de ultieme outdoorervaring, is hier aan het juiste adres! Hét symbool van de Canadese wildernis is Algonquin Park.

Ottawa
Fort William
Historical Park

Niagara Falls
Algonquin
Provincial Park

Goed om te weten: publieksmagneten in het zuiden van Ontario zijn de Niagara Falls. Als je dit natuurspektakel volledig ontspannen wilt meemaken, boek dan een overnachting in Niagara-on-the-Lake. Vanuit het iets zuidelijker gelegen Queenston Heights Park – de auto kun je hier laten – pendelen bussen naar de Horseshoe Falls en andere interessante punten. Ben je van plan meer te doen dan alleen de niet te missen Hornblower Niagara Falls Boat Tour, dan kun je veel geld besparen met de Niagara Falls Wonder Pass, die ook online te bestellen is.

Het Algonquin Provincial Park is vooral in de herfst prachtig. De Indian summer kleurt het bladerdek dan in allerlei heldere rood- en geelschakeringen. Mei en juni zijn de beste maanden om elanden te zien. Het park is razend populair; campings, begeleide kano-tochten en andere activiteiten moet je dan ook ver van tevoren boeken.

Tijdschema

Ottawa:

1 dag

Kleine rondreis:

10 dagen

Grote rondreis:

21 dagen

van het eiland vormen de grandioze finale van de bergensymfonie van de Appalachen.

Bijzondere vermelding verdient ook de zich tussen New Brunswick en Nova Scotia diep landinwaarts uitstreckende **Bay of Fundy**. Door de trechtersvorm ontstaat een extreem sterke getijdenwerking van meer dan 16 m, die tot de hoogste van de wereld behoort. Behalve al dit natuurgeweld beschikt Atlantic Canada ook over fraaie zandstranden en **duinen**, zoals op Prince Edward Island, met een aanzien dat men in zuidelijker streken zou verwachten.

De afgelegen kuststroken van Oost-Canada, vooral de **kust van Labrador**, zijn ruw, onherbergzaam en geïsoleerd. Ook tegenwoordig worden ze nog uitsluitend bewoond door de oorspronkelijke bevolking, die er al sinds duizenden jaren een bestaan vindt. De **Torngat Mountains**, op de grens van Labrador en Québec, bieden het meest imposante decor van de noordoostkant van het continent. Ze verheffen zich tot meer dan 1600 m en zijn ten gevolge van hun ligging noordelijk van de boomgrens vrijwel geheel onbegroeid. De 300 km lange en met zeventig gletsjers bedekte bergketen is de hoogste uitstulping van het Canadian Shield en een van de ontoegankelijkste gebieden van Noord-Amerika.

Klimaat

Oost-Canada kent uitgesproken sterke seizoenswisselingen: warme, soms zelfs hete zomers, lange, koude winters met lange vorstperiodes en een herfst die beroemd is om zijn explosie van kleuren. Vooral in het zuiden van Québec en Ontario, maar ook in het gebied van de Great Lakes en in Atlantic Canada, zijn zomerse maximumtemperaturen van boven de 30°C normaal, terwijl in de winter de thermometer met name in Québec tot -30°C kan zakken. In Ontario, het gebied van de Great Lakes en het kustgebied zal het door het natere klimaat en de hogere luchtvochtigheid niet zo koud worden als in Québec, maar het kan er juist weer hard sneeuwen en ijzelen. De lente en de herfst zijn in Oost-Canada korter dan in Europa, maar des te spectaculairder.

In het voorjaar, *mud season*, kan de smelten de sneeuw hele gebieden in een modderpoel veranderen. De twee tot drie weken lange nazomer, de beroemde **Indian summer** of **été indien**, brengt eind september koele nachten en warme, zonovergoten dagen met zich mee, die de explosie van herfstkleuren extra goed tot zijn recht doet komen.

Flora

Gemengd bos

Oost-Canada is globaal te verdelen in drie vegetatiezones. Een 30 tot 150 km brede gordel langs de grens met de VS en in de provincies New Brunswick, Prince Edward Island en Nova Scotia behoort tot het soortenrijke gemengd bos. Hier komen zelfs soorten voor – bijvoorbeeld in Point Pelée in het zuidelijke puntje van Ontario – die gewoonlijk alleen veel zuidelijker gedijen, zoals de okkernoot en de sycomore, een Noord-Amerikaanse vijgensoort. Intensieve landbouw heeft het aangezicht van deze zone in met name Zuid-Ontario en het St. Lawrence-laagland in Québec behoorlijk veranderd, maar toch zijn alle ervoor typerende soorten, zoals de esdoorn, de es, de iep, de beuk en de eik, nog ruimschoots aanwezig. Ook de leverancier van de ahornsirop, de *sugar maple* (suikeresdoorn), tiert hier welig. Vooral in de herfst draagt deze boom met zijn felrode loof bij aan het kleurige natuurschouwspel van de Indian summer.

Boreaal naaldbos

De vegetatie van de ten noorden aansluitende **boreale naaldboszone** wordt bepaald door de voedselarme bodem van het Canadian Shield en een korte, ten hoogste vier maanden durende groeiperiode. Aan de zuidrand komen nog ratelpopulieren en berken voor, maar verder gedijen in deze enkele honderden kilometers brede, soortenarme zone bijna uitsluitend boomsoorten die goed bestand zijn tegen de kou, zoals lariksen, zilversparren, sparren en dennen. Vanaf de 52e breedtegraad

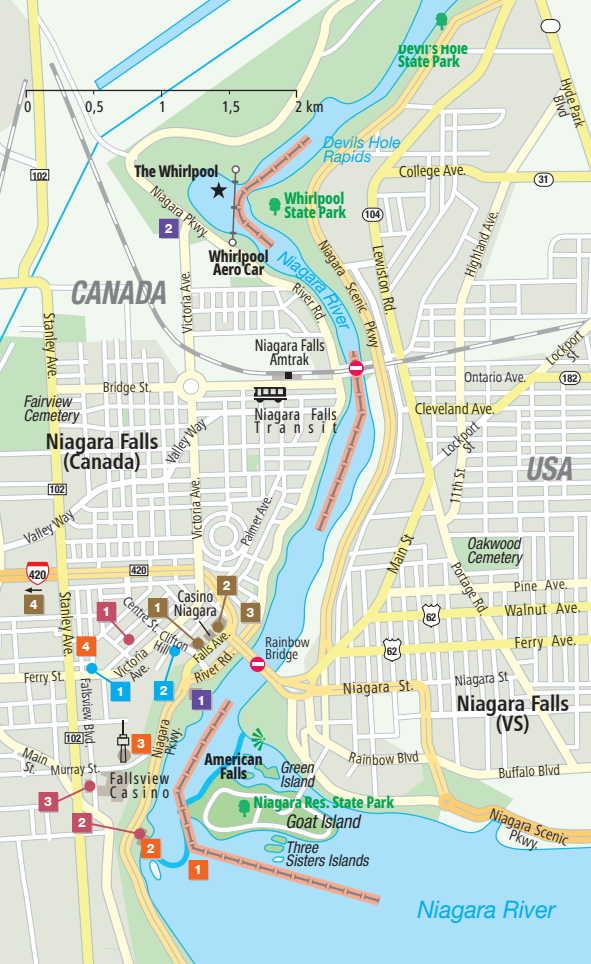
Milieubescherming in Canada

Europeanen moeten regelmatig iets wegslikken wanneer ze in Canada zijn. Een geparkeerde auto met draaiende motor, soms geen afvalinzameling, laat staan gescheiden afvalverwerking. Het land is toch groot genoeg, schijnen de Canadezen te denken. Maar intussen zien de politici ook hier in dat de zaken beter geregeld moeten worden.

Pas sinds de jaren 90 is er in Canada sprake van enige milieupolitiek van betekenis. In 1990 werd het zogenaamde **Green Plan** uitgewerkt, waarin afspraken over water-, land- en luchtkwaliteit tussen de federale regering en de provincies zijn vastgelegd, die tot ver in het derde millennium reiken. Op de actielijst staan de bescherming van diersoorten, de waterkwaliteit, de vermindering van smog, zure regen, giftige stoffen en afval in het milieu, duurzame bosbouw, landbouw en visserij en ten slotte verbeterde voorlichting.

In Ontario en Québec vormt met name **zure regen** een probleem. De schadelijke stoffen die vooral door auto's, fabrieken en industriegebieden ten zuiden van de grens worden uitgestoten eisen een zware tol van de bossen. De doelstellingen van het **Canadian Acid Rain Control Program** – onder andere een reductie van de CO₂-uitstoot met 2,3 miljoen ton binnen 9 jaar – zijn niet toereikend. Volgens wetenschappers kan alleen een vermindering van de uitstoot van schadelijke stoffen met minstens 75% de kwetsbare ecosystemen van Canada redden. Toch kan het Green Plan een flinke verbetering opleveren voor bijvoorbeeld de bossen en meren van de noordelijke Georgian Bay, die zijn vervuild door de hoogovens in Sudbury. Tegelijkertijd echter is de **vervuiling van de Great Lakes** de laatste jaren juist toegenomen. Hoewel de regeringen van de VS en Canada de industrie rond de meren tot milieuvriendelijke miljardeninvesteringen hebben gedwongen, is de lozing van nikkel, chroom, mangaan, nitraat en glycol alleen maar toegenomen – en dat terwijl de meren 24 miljoen mensen van drinkwater voorzien. Na de eerste successen zijn de regeringen nalatig geworden. Ook de maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit stemmen niet vrolijk. Canadese milieuoorganisaties als **Pollution Watch** (pollutionwatch.org) eisen daarom dat de eerder plechtig ondertekende milieuwetten ook echt worden gehandhaafd. Wat de **mondiale klimaatverandering** betreft is de rol van Canada ook bedenkelijk. In 1997 ondertekende de toenmalige regering als een van de eerste het **Verdrag van Kyoto**. Maar de conservatieven die van 2006 tot 2010 regeerden, hebben Kyoto weggestreept en voerden een nieuwe strategie in om de luchtkwaliteit te verbeteren: uitstootrichtlijnen voor de industrie, die rekening houden met economische haalbaarheid. Begin 2009 bevestigden Canadese milieuactivisten dat hun land was opgeklommen tot een van de grootste milieuvervuilers van het continent. Sinds 2010 heeft iedereen het over **fracking**: in 2012 werd in het gasrijke Québec een moratorium ingesteld naar aanleiding van publieke protesten tegen deze controverse technologie. Hierbij wordt een schadelijk mengsel van chemicaliën, zand en water onder hoge druk de grond ingeduwd om aardgas uit het gesteente te winnen. Sindsdien is er een verbod op fracking in de provincies New Brunswick, Newfoundland, Nova Scotia en Québec.

Niagara Falls

Bezienswaardig

- 1 Horseshoe Falls
- 2 Table Rock
- 3 Welcome Centre
- 4 Skylon Tower
- 5 IMAX Theatre & Daredevil Gallery

Accommodatie

- 1 Sheraton Fallsview
- 2 Crowne Plaza Hotel
- 3 Travelodge by Wyndham Niagara Falls Fallsview
- 4 Niagara Falls KOA Campground

Eten en drinken

- 1 AG Inspired Cuisine
- 2 Elements on the Falls
- 3 The Watermark

Uitgaan

- 1 Club Seven
- 2 Strike Rock N'Bowl

Actief

- 1 Hornblower Niagara Cruises
- 2 Niagara Helicopters

internationale brug met elkaar verbonden. Je kunt een uitstapje maken naar de Amerikaanse kant van de waterval, maar houd wel rekening met lange wachttijden. Beide plaatsen maken gebruik van de waterval voor het opwekken van energie en als toeristentrekker. Per jaar bezoeken zo'n 12 miljoen toeristen het gebied.

Waarom het waterspektakel zoveel stellen op huwelijksreis aantrekt, weet niemand. In elk geval doen de talloze hotels in deze 88.000 zielen tellende stad hun best de jonge echtparen te lokken met fraaie kortingen. De Niagara Falls zijn wereldberoemd en

daar wordt op schaatse wijze munt uit geslagen. De carnavaleske sfeer is het ergst op **Clifton Hill** aan de Canadese zijde. Hier tref je 'bijpassende' attracties aan als **Ripley's Believe-it-or-Not**, **Tussaud's Waxworks** en een **Guinness World of Records Museum**. Het 53 m hoge reuzenrad **SkyWheel** op Clifton Hill troont hoog boven de stad en biedt een spectaculair uitzicht. Bij **WildPlay Ziplines** achter Hornblower Cruises bieden vier parallelle, 670 m lange kabelbanen een panoramisch uitzicht op het landschap (5920 Niagara Parkway, tel. 800-263-7073, niagarafalls.wildplay.com, vanaf \$60).

Horseshoe Falls 1

Alle toeristische drukte is bij de eerste blik op de **Horseshoe Falls** meteen vergeten. Het water dat zich schuimend en met donderend geraas over een breedte van 700 m maar liefst 54 m naar beneden stort, doet aan als een woeste oceaan. Het geluid is tot in de verre omtrek te horen. Uit het witte schuim onder aan de waterval stijgt een dichte nevel op, waarboven op zonnige dagen fraaie regenbogen ontstaan.

Table Rock Welcome Centre 2

6650 Niagara Parkway, niagaraparks.com, *Journey Behind the Falls*, jan.-begin mei dag. 9-17, mei 9-18, juni-sept. 9-20, okt., nov. 9-19, dec. 9-18 uur, in het weekend langer, volwassenen \$25, kinderen \$16,50; 4D-spektakel 'Niagara's Fury' dag. 9-21 uur, volwassenen \$17,50, kinderen \$11,50

Een prachtig uitzicht op de waterval heb je vanaf het terras van het **Table Rock Welcome Centre**, dat informeert over de stad en zijn bezienswaardigheden. Een nog intensievere belevenis is de **Journey Behind the Falls**. Een lift brengt je naar een 38 m diep in de rotsen aangelegd tunnelsysteem dat toegang biedt tot uitkijkpunten direct bij de waterval.

Een andere attractie in het Table Rock Welcome Centre heet **Niagara's Fury**. De Niagara Parks Commission heeft miljoenen dollars gestoken in dit 4D-spektakel, een interactieve show met simulaties en animaties over het ontstaan van de waterval in de laatste ijstijd (1 uur).

Skylon Tower 3

5200 Robinson St., skylon.com, in de zomer dag. 8-24, in de winter dag. 9-22 uur, volwassenen \$19, kinderen \$10
Vanuit de **Skylon Tower** aan de rand van het Queen Victoria Park heb je ook een prachtig uitzicht op de waterval. De 236 m hoge toren heeft een *observation deck* en een ronddraaiend restaurant. Beneden vind je winkels, tentoonstellingen en een aantal restaurants.

IMAX Theatre & Daredevil Gallery 4

5781 Ellen Ave., imaxniagara.com, nov.-apr. dag. 10-16, mei, okt. dag. 9-20, juni-aug. dag. 9-21 uur, combiticket imax-film volwassenen \$14,95, kinderen \$10,75

De imax-bioscoop die grenst aan de parkeerplaats van de Skylon Tower laat met adembenemende films de geschiedenis van de waterval en zijn 'uitdagings' zien (zie Thema blz. 149). In de **Daredevil Gallery** zijn naast historische foto's ook de originele 'vaartuigen' te zien van de waaghalzen – een spannende encensering van dit tragikomische hoofdstuk in de stadskronieken.

Informatie

Niagara Parks Commission: P.O. Box 150, Niagara Falls, ON L2E 6T2, tel. 905-356-2241, 1-877-642-7275, niagaraparks.com.

Niagara Falls Tourism: 6815 Stanley St., tel. 905-356-6061, 1-800-563-2557, niagarafalls tourism.com. Voor hulp bij het plannen van je verblijf, het reserveren van hotelkamers of tafeltjes in een restaurant.

Met de **Niagara Adventure Pass Plus** kun je een aantal attracties bezoeken, zoals de Butterfly Conservatory en de Journey behind the Falls. Online te koop niagaraparks.com > Deals & Packages, tel. 877-642-7275, volwassenen \$104, kinderen \$68).

Accommodatie

Niagara Falls beschikt over accommodatie in elke prijscategorie. Tijdens de Canadese schoolvakanties in juli en augustus, op feestdagen en in het weekend kan het vinden van een kamer lastig zijn; bovendien zijn veel kamers dan twee keer zo duur.

Voor echte liefhebbers – Sheraton Fallsview 1: 5875 Fallsview Ave., tel. 905-374-4445, marriott.com. Het Fallsview is zonder twijfel het beste hotel in Niagara Falls! Veel hotelkamers bieden een prachtig uitzicht op beide watervallen. €-€€

Stijlvol – Crowne Plaza Hotel 2: 5685 Falls Ave., tel. 905-374-4447, 1-800-263-7135, niagarafallscrowneplazahotel.com. Grand hôtel uit 1920 dat in 1999 werd gerenoveerd. Biedt

formatie biedt over de geschiedenis, cultuur en keuken van Acadië. Bij de aanleg van het openluchtmuseum heeft men zich gebaseerd op de bekroonde bestseller *La Sagouine* (1971) van Antonine Maillet. De in 1929 in Bouctouche geboren schrijfster heeft talrijke romans en toneelstukken geschreven die de Acadische cultuur als thema hebben. Daarom behoren opvoeringen van haar stukken tot het vaste programma van het park, evenals *dinner theatre*. Verder vind je hier een souvenirwinkel met een bijpassend aanbod (tel. 506-743-1400, 1-800-561-9188, sagouine.com, volwassenen \$23, kinderen \$17).

Kouchibouguac National Park

► Q 7

Visitor Reception Centre 186 Highway 117, tel. 506-876-2443, parks.canada.ca/pn-np/nb/kouchibouguac, half mei-half juni 9-17, half juni-begin sept. 8.30-20, begin sept.-half okt. 9-17 uur, volwassenen \$9, kinderen gratis. Het 240 km² grote **Kouchibouguac National Park** 18 ligt in het mondingsgebied van verscheidene rivieren. In het beschermde natuurgebied en vogelreservaat met dichte bossen, veengebieden, zoutmoerassen, lagunes en duinen ligt ook nog eens 26 km aan zandstrand. Het is dan ook een populair recreatiegebied om te kamperen, zwemmen, wandelen, fietsen en kanoën. Zorg ervoor dat je tijdig een kampeerplaats bespreekt (zie hiernaast).

Het gebied wordt ontsloten door tien wandelpaden van 0,5 tot 11 km lang, waarvan er slechts drie langer dan 3 km zijn. Een daarvan is de **Claire Fontaine Trail** (zie Actief blz. 351). Alle paden zijn gemakkelijk te belopen. Enkele zijn goed gemarkeerde natuurleerpaden, maar ook op niet-bewegwijzerde paden kun je niet verdwalen. Ook ligt er maar liefst 50 km aan fietspaden in het park. Kouchibouguac staat dan ook bekend als een van de beste fietsbestemmingen in Atlantic Canada. Tot slot bieden de verschillende rivieren, baaien en lagunes de beste watersportmogelijkheden.

Kellys Beach Boardwalk is het populairste en met 1,2 km heen en terug een van

de kortste wandelpaden in het park. Dit natuurleerpad gaat van het parkeerterrein over vlonders en pontonbruggen naar het barrière-eiland en de meerzijdige stranden met hoge duinen. Je passeert bos, zoutmoeras, lagune en duinen. Op borden wordt het ontstaan van deze zo verschillende leefgebieden toegelicht. Trek voor de wandeling minimaal een uur uit.

De **Salt Marsh Trail** is een rondwandeling van 750 m (*trailhead* aan de weg door het park, ongeveer 1 km ten noorden van de monding van de Major Kollock Creek), waarbij je over houten vlonders het kustbos en het aangrenzende zoutmoeras doorkruist. Je hebt er een betoverend uitzicht op de duinen in de verte. Vooral in de herfst bieden de wisselende kleuren van de verschillende biotopen een bont en fotogeniek panorama.

Accommodatie

... in Shediac

Centraal en mooi gerestaureerd – Maison Tait House: 293 Main Street, tel. 506-381-6761, taithouseshediac.com. Charmant landhuis met comfortabele kamers en een prachtig interieur. Kamers aan de achterkant zijn rustiger. Goed restaurant ter plaatse, bar. €€

... in Parlee Beach Provincial Park

Camping – Parlee Beach P.P. Campground: Hwy. 133, Exit 37, tel. 506-532-1500, parcsnb.parks.info/en/parks/5/parlee-beach-provincial-park, eind mei-begin sept. Mooie camping niet ver van het strand. 195 plekken, vaak goed bezet. Check voor de middag in of reserveer alvast via de website.

... in Kouchibouguac National Park

Camping – Kouchibouguac National Park Campground: tel. 506-876-2443, reserveer via 1-877-737-3783, parks.canada.ca/pn-np/nb/kouchibouguac. Staanplaatsen voor campers met en zonder elektriciteit. Ook verhuur van hutten en tenten. €

Eten en drinken

... in Shediac

Zee en vis – The Sandbar: 70 Pointe Du Chêne Rd., Shediac, tel. 506-532-0074, thesandbar.ca. Populair, eenvoudig restaurant aan

CLAIRE FONTAINE TRAIL IN HET KOUCHIBOUGUAC NATIONAL PARK

Informatie

Begin: Kouchibouguac National Park

Duur: 1-2 uur

Info en verhuur: Kouchibouguac National Park, Visitor Reception Centre, 186, Route 117, Kouchibouguac, tel. 506-876-2443, 1-888-773-8888, parks.canada.ca/pn-np/nb/kouchibouguac

guac; Ryans Rental Centre, South Kouchibouguac (Ryans day-use area tussen Campground en Kellys Beach), tel. 506-876-8918. Ryan's Rental Center verhuurt van alles, van fietsen (\$10 per uur, \$80 per dag) tot kano's, kajaks en roeiboten (vanaf \$20 per uur, \$100 per dag).

De **Claire Fontaine Trail** is een rondwandeling van 3,5 km in een afgelegen deel van het nationale park, ongeveer 9 km ten noorden van het bezoekerscentrum aan Highway 117. De route is gemakkelijk in 1 tot 1,5 uur te wandelen. Het is verstandig stevig schoeisel aan te trekken, aangezien het pad af en toe vol losse stenen en wortels ligt. Daarnaast zijn er ook drassige stukken. De alternatieve daarvan worden overbrugd met een plankier.

In principe volgt de trail de steile oevers van de Rankin Brook en de Black River, en leidt door het karakteristieke secundaire Acadische gemengd bos met daarin ceders, cipressen, rode esdoorns, zwarte sparren, balsemzilversparren, espen en berken. Ook groeien er nog prachtexemplaren van de weymouthden, die elders zeldzaam is geworden. Tijdens de wandeling heb je af en toe mooi uitzicht op de rivier en de zoutmoerassen en zie je regelmatig visarenden in de lucht en kanoërs en kajakkers op het water. Ongeveer halverwege, op de punt van het schiereiland, staat je een werkelijk prachtig uitzicht op de lagune te wachten.